1. AMAÇ

Bu prosedürün amacı; Meslek Yüksekokulumuzda eğitim – öğretim hizmetleri ile ilgili gerçekleşme olasılığı bulunan riskleri ve birimimizde yürütülen süreçler içerisinde bulunan fırsatları değerlendirmeye yönelik faaliyetlerin izlenmesi, ölçülmesi ve kontrol altında tutulması için standart bir yöntem oluşturmaktır.

2. KAPSAM

Bu prosedür Meslek yüksekokulumuzda yürütülen tüm eğitim - öğretim süreçleri, bu süreçler için ilgili taraflarından kaynaklanabilecek risk ve fırsatların değerlendirilmesi faaliyetlerini kapsar.

3. SORUMLULAR

Prosedürün uygulanmasından, Kalite Yönetim Sistemi kapsamında belirlenen süreçlerin yürütüldüğü birim kalite ekibi sorumludur.

4. TANIMLAR

Risk: Bir faaliyetin hedeflenen başarı ile tamamlanmasını engelleyen, zarara uğratma tehlikesi yaratan, sonucu olumsuz yönde etkileyen olayların meydana gelme olasılığı, beklenmeyen durumu,

Fırsat: Yapısal ve çevresel değişiklikler sonucunda iş yapış şeklini ve iş sonuçlarını olumlu yönde etkileyerek kuruma fayda sağlayan durum ya da oluşumu,

Olasılık: Bir olayın belirli bir zaman diliminde gerçekleşmesi veya gerçekleşmemesi durumu,

Tehdit: Riskin oluşturduğu olumsuzluklar ve bu olumsuzlukların kaynak olabileceği olası kayıpları,

Şiddet/Etki: Bir olayın meydana gelmesi halinde, hedef ve faaliyetler üzerinde yaratacağı sonucu.

Riskin Belirlenmesi: Riskleri bulma fark etme ve tanımlama sürecini,

Risk Analizi: Riskin doğasını anlama ve risk seviyesini belirleme sürecini.

Risk Değerlendirme: Hedeflerin elde edilmesine yönelik olan risklerin tanımlanması ve analiz edilmesi.

5. UYGULAMA

5.1. Risk ve Fırsatların Belirlenmesi:

Simav Meslek Yüksekokulu Kalite Yönetim Sistemi kapsamındaki birimler risk ve fırsatları belirleme amacı ile ilk önce iç ve dış hususlar ile birlikte belirlenmiş ilgili tarafların gereksinimleri doğrultusunda;

- Eğitim-öğretim hizmetlerinin uygunluğu üzerinde potansiyel etkiye sahip risk ve fırsatları belirler
- Risklerin önemini belirler
- Uygun faaliyetleri tanımlar

- Faaliyetlerin verimlilik değerlendirmesini gerçekleştirir
- Riskleri ve fırsatları ele alma faaliyetlerinin hiyerarşisini oluşturur.

5.2 Risk ve Fırsatları Belirleme Şekilleri

Simav Meslek Yüksekokulu olarak Eğitim Öğretim süreçleri planlanırken ilgili birimler ele alınması gereken risk ve fırsatları belirlemek amacıyla, Üniversitemizin hedef ve stratejik planı doğrultusunda ilgili iç/dış meseleleri ve Meslek Yüksekokulumuzda bu süreçlerden etkilenen tüm tarafların Kalite Yönetim Sistemi'yle ilgili ihtiyaç ve beklentilerini göz önünde bulundurur.

Kalite Yönetim Sistemi'nin istenilen sonuçları elde edebileceğine, istenilen etkileri geliştirebileceğine, istenmeyen etkileri önleyebileceğine veya azaltabileceğine ve sürekli iyileştirme elde edebileceğine dair güvence vermek amacıyla, risk ve fırsatlar belirlenir ve ele alınır.

Meslek Yüksekokulumuzda risk ve fırsatların tespit edilebilmesi ve bu risk ve fırsatların analiz edilebilmesi için literatürde etkinliği kanıtlanmış aşağıda belirtilen yöntemler kullanılmaktadır.

• Beyin fırtınası

• Kalite toplantıları

• Kayıt altına alınan eski veriler

• Süreç Analizi

Beyin Fırtınası: En az iki kişi ile yapılan, fikir yürütme ve tartışmaları içeren çalışmalardır. Grup çalışmasındaki tartışmalarda mülakat ve atölye çalışması sonuçları önemli bir temel oluşturmakla birlikte, bunların dışında yeni fikirler de ele alınır. Bu çalışmalar, mülakat ve atölye çalışmalarından elde edilen sonuçların pekiştirilmesi için önemli bir işlev görür.

Kalite toplantılar: Birimlerin personel toplantıları aracılığı ile yaptıkları görüşmelerdir.

Kayıt Altına Alınan Veriler: Geçmişte yaşanmış olayların sebep ve kökenlerinin araştırılmasıdır.

Süreç Analizi: Girdiler, görevler, sorumluluklar ve çıktıların bir süreç olarak ele alınıp incelenmesidir

5.2.1.Riskleri ve Fırsatları belirlemede bizlere yardımcı olabilecek sorular:

Eğitim Öğretim hedeflerimize ulaşma yolunda;

- Neler yanlış gidebilir?
- Nerelerde sorun yaşanır?
- Başarısız olmamıza neden olabilecek işler nelerdir?
- Hangi alanlarda ya da yerlerde zayıfız?

- Eğitim - Öğretim faaliyetlerimiz hangi durum ya da olaylar karşısında aksayabilir, durabilir?
- En kritik bilgi kaynaklarımız nelerdir?
- En fazla harcama yaptığımız alanlar hangileridir?
- Takdire dayanan, bir kişi tarafından alınan kritik kararlar nelerdir?
- Hangi faaliyet veya süreçler daha karmaşıktır?

5.3 Risk ve Fırsat Düzeyinin Belirlenmesi ve Analizi:

5.3.1 Risk düzeyinin belirlenmesi:

Eğitim-öğretim hizmetlerin uygunluğu üzerindeki etkinin seviyesine bağlı olarak, Meslek Yüksekokulumuz Yöneticileri veya belirlediği ekip risk öneminin seviyelerini tayin eder:

- **Önemsiz (küçük) risk:** Kabul edilebilir risk, eylem gerektirmez
- **Risk:** Ortaya çıkan riskler için uygun tedbirler alınmıştır
- **Temel risk:** Kabul edilemez risk, risk önleme tedbirleri gereklidir

Bu değerlendirme yapılırken belirlenen her risk için olasılık ve şiddet dikkate alınır. Bunun için 5X5 Risk matrisi dikkate alınır. Bu kapsamda olasılık ve şiddet aşağıdaki şekilde değerlendirilir.

Olasılık değerlendirmesi;

1. Olma olasılığı çok düşük (1 yılda bir)
2. Olma olasılığı düşük (6 ayda bir)
3. Olma olasılığı bulunmaktadır (3 ayda bir)
4. Olma olasılığı yüksektir. (ayda bir)
5. Olma olasılığı çok yüksektir (haftada veya her gün)

Şiddet değerlendirmesi;

1. Risk sonucu herhangi bir etki olmaz.
2. Risk oluşması halinde sadece iç prosesleri etkiler
3. Risk oluşması halinde iç prosesleri ve müşteri ilişkilerini etkiler
4. Risk oluşması iç prosesleri ve ilgili tarafları etkiler
5. Risk oluşması iç prosesleri ve bağlamı ve mevzuatı etkiler.

RİSK DERECE HESAPLAMA TABLOSU					
OLASILIK	**DERECE / ŞİDDET**				
	1	**2**	**3**	**4**	**5**
1	ÇOK DÜŞÜK – 1	ÇOK DÜŞÜK – 2	ÇOK DÜŞÜK – 3	ÇOK DÜŞÜK – 4	ÇOK DÜŞÜK – 5
2	ÇOK DÜŞÜK – 2	ÇOK DÜŞÜK – 4	DÜŞÜK - 6	DÜŞÜK - 8	ORTA – 10
3	ÇOK DÜŞÜK – 3	DÜŞÜK – 6	DÜŞÜK - 9	ORTA – 12	YÜKSEK – 15
4	ÇOK DÜŞÜK – 4	DÜŞÜK – 8	ORTA – 12	YÜKSEK - 16	ÇOK YÜKSEK–20
5	ÇOK DÜŞÜK – 5	ORTA - 10	YÜKSEK - 15	ÇOK YÜKSEK-20	ÇOK YÜKSEK-25

Bu kapsamda, olasılık ve şiddetin çarpmasında;

- 1-5 arasında - çok düşük risk
- 6 -9 arasında- düşük risk
- 10-12 arasında-orta risk
- 15-16 arasında - yüksek risk
- 20-25 arasında çok yüksek risk olarak tanımlanır.

Risk belirlemede oluşan riskin etkilendiği ortam/ortamlar dikkate alınır. Risk olasılığından Eğitimci, Çalışan ve Öğrenci etkilenmeleri de dikkate alınır.

Çok düşük ve düşük riskler: Ortaya çıkabilecek risk yapısı gereği herhangi bir acil eylem planı gerektirmez. Olma olasılığı ve olması halinde şiddeti çok düşüktür.
Orta Risk: Ortaya çıkan risk etkilidir ancak herhangi bir risk oluşmaması için gerekli önlemler alınmıştır.
Yüksek ve Çok Yüksek Riskler: Ortaya çıkan risk kabul edilebilir bir seviyeye düşürülünceye kadar iyileştirme çalışmaları başlatılmalıdır, devam eden bir süreç var ise durdurularak yeni bir strateji belirlenmelidir.

5.3.2 Fırsat düzeyinin belirlenmesi

Eğitim-Öğretim hizmetlerinin uygunluğu üzerindeki etkinin seviyesine bağlı olarak, Birim Yöneticileri ve Birim Kalite Komisyonu üyeleri fırsat öneminin seviyelerini tayin eder:

- **Önemsiz (küçük) fırsat:** Faydası düşük fırsattır. Maliyeti uygun ise değerlendirilebilir.
- **Fırsat:** Ortalama fayda sağlayacak fırsattır. Faaliyet başlatılır.
- **Büyük fırsat:** Çok fazla fayda sağlayacak fırsattır. Faaliyetler öncelikli olarak başlatılır.

Bu değerlendirme yapılırken belirlenen her fırsat için olasılık ve fayda dikkate alınır. Bunun için 5X5 Fırsat matrisi dikkate alınır. Bu kapsamda olasılık ve fayda aşağıdaki şekilde değerlendirilir.

Olasılık değerlendirmesi;

1. Olma olasılığı çok düşük (1 yılda bir)
2. Olma olasılığı düşük (6 ayda bir)

3. Olma olasılığı bulunmaktadır (3 ayda bir)
4. Olma olasılığı yüksektir. (ayda bir)
5. Olma olasılığı çok yüksektir (haftada veya her gün)

Fayda;

1. Fırsat sonucu Eğitim Öğretim Hizmetlerinin iyileştirilmesi çalışmalarımızda ve Meslek Yüksekokulumuz görünürlüğünde çok çok az iyileşme sağlanır.
2. Fırsat sonucu Eğitim Öğretim Hizmetlerinin iyileştirilmesi çalışmalarımızda ve Meslek Yüksekokulumuz görünürlüğünde az iyileşme sağlanır
3. Fırsat sonucu Eğitim Öğretim Hizmetlerinin iyileştirilmesi çalışmalarımızda ve Meslek Yüksekokulumuz görünürlüğünde ortalama iyileşme sağlanır
4. Fırsat sonucu Eğitim Öğretim Hizmetlerinin iyileştirilmesi çalışmalarımızda ve Meslek Yüksekokulumuz görünürlüğünde çok iyileşme sağlanır
5. Fırsat sonucu Eğitim Öğretim Hizmetlerinin iyileştirilmesi çalışmalarımızda ve Meslek Yüksekokulumuz görünürlüğünde çok fazla iyileşme sağlanır.

Her belirlenen olası fırsat için hem olasılık hem de fayda belirlenir. Fırsat seviyeleri olasılık ve fayda değerlerini çarparak bulunur. Hesaplanan skor matrisi aşağıda verilmiştir.

FIRSATLAR DERECE HESAPLAMA TABLOSU					
OLASILIK	**FAYDA**				
	1	**2**	**3**	**4**	**5**
1	ÇOK KÜÇÜK -1	ÇOK KÜÇÜK -2	ÇOK KÜÇÜK -3	ÇOK KÜÇÜK -4	ÇOK KÜÇÜK -5
2	ÇOK KÜÇÜK -2	ÇOK KÜÇÜK -4	KÜÇÜK-6	KÜÇÜK - 8	ORTA – 10
3	ÇOK KÜÇÜK -3	KÜÇÜK-6	KÜÇÜK-9	ORTA – 12	BÜYÜK – 15
4	ÇOK KÜÇÜK -4	KÜÇÜK-8	ORTA – 12	BÜYÜK - 16	ÇOK BÜYÜK–20
5	ÇOK KÜÇÜK -5	ORTA - 10	BÜYÜK - 15	ÇOK BÜYÜK-20	ÇOK BÜYÜK-25

Bu kapsamda, olasılık ve faydanın çarpmasında;

- 1-5 arasında - çok küçük fırsat
- 6 -9 arasında- küçük fırsat
- 10-12 arasında-orta fırsat
- 15-16 arasında – büyük fırsat
- 20-25 arasında çok büyük fırsat olarak tanımlanır.

Çok küçük ve küçük fırsatlar: Öncelikli olarak ele alınmaz. Gerçekleştirilmesi halinde maliyetleri düşük ise faaliyet başlatılabilir.

Orta Fırsat: Fırsat Meslek Yüksekokulumuz için orta düzeyde fayda sağlar. Faaliyetler planlanır ve önceliklerine göre başlatılır.

Büyük ve çok büyük fırsat: Meslek Yüksekokulumuz için maksimum düzeyde fayda sağlayacak fırsatlardır. İvedilikle faaliyetler planlanır ve öncelikli olarak başlatılır.

5.4 Riskleri ele alma faaliyetlerinin hiyerarşisi

Tüm temel riskler için, risk önleme tedbirleri uygularken ve riskler üzerinde kontrol sağlarken, Okul idaresi aşağıdaki hiyerarşiyi oluşturur:

- **Risklerin fırsata dönüştürülmesi -** Hedefler belirlenir ve iyileştirme yapılır.
- **Riskten kaçınma** - Faaliyet yapılmaz
- **Risk azaltma** - Düzenlemeler ile risk azaltılır.
- **Risk kabulü** - herhangi bir şekilde azaltma, kaçınma işlemi yapılamaz. Riskin oluşması halinde yapılması gereken aksiyonlar belirlenir ve ilgili personele duyurulur.

6. REFERANS DOKÜMANLAR

- DPU-KYS-SMYO-PR-011 UYGUNSUZLUK YÖNETİMİ DÜZELTİCİ VE ÖNLEYİCİ FAALİYETLER PROSEDÜRÜ
- DPU-KYS-SMYO-PR-002 STRATEJİK YÖNETİM VE YÖNETİMİN GÖZDEN GEÇİRİLMESİ PROSEDÜRÜ
- DPU-KYS-SMYO-FR-071 DÜZELTİCİ ÖNLEYİCİ FAALİYET FORMU